

Pokyn tajemnice č. 1/2025**Pravidla pro nakládání a manipulaci s odpady na PdF MU**
(ve znění účinném od 1.1.2025)

Článek 1

Úvodní ustanovení

Tento pokyn je zpracován v souladu se zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech (dále jen „ZoO“) a předpisů s ním souvisejících. Jejím účelem je stanovit pravidla a postupy pro nakládání a manipulaci s odpady na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity (dále jen „PdF MU“). Cílem této směrnice je minimalizovat negativní dopady činnosti PdF MU na životní prostředí prostřednictvím efektivního nakládání s odpady, recyklace a prevence vzniku odpadů.

Článek 2

Obecné ustanovení

1. Vymezení základních pojmů
 - a. **Odpad** je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.
 - b. **Nebezpečný odpad** je odpad, který
 - i. Vykazuje alespoň jednu z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelných předpisů EU o nebezpečných vlastnostech odpadů.
 - ii. Se zařazuje do druhu odpadů, kterému je v katalogu přiřazena kategorie nebezpečný odpad.
 - iii. Je smísen s některým z odpadů uvedených v písmenu ii) nebo je jím znečištěn.
 - c. **Ostatní odpad** je odpad, který nespĺňuje podmínky uvedené v písmenu b). Směsný komunální odpad se považuje za ostatní odpad, i když splňuje podmínky uvedené v písmenu b).
 - d. **Nakládání s odpady** je jejich shromažďování, sběr, výkup, třídění, přeprava a doprava, skladování, úprava a zneškodňování.
 - e. **Skladování odpadů** je jejich dočasné uložení na místech k tomu určených po dobu nezbytně nutnou.
 - f. **Sběrné místo odpadu** je prostor určený k dočasnému shromažďování odpadů před jejich odvozem k recyklaci, zpracování nebo likvidaci.
 - g. **Recyklace** je proces opětovného využití odpadových materiálů na nové výrobky
2. Zaměstnaní a studující jejichž činností odpady vznikají, jsou povinni zajistit důsledné třídění odpadů, jejich ekologicky nezávadné zneškodnění nebo hospodárné využití. Povinností všech pracujících je vzniku odpadů předcházet a množství odpadů nutně vznikajících minimalizovat, což vyplývá z požadavků platných právních předpisů.
3. Jednotlivá pracoviště a další původci odpadů, jejichž činností odpady vznikají, jsou povinni odpady zařadit – katalogizovat dle Katalogu odpadů, ve kterém je uvedeno celkem 20 skupin odpadů. Podle složení se tyto odpady dělí na:
 - a. nebezpečný odpad (NO),
 - b. ostatní odpad (OO),
 - c. odpady, které nejsou uvedeny v seznamu NO, ale kategorie „nebezpečný“ jim byla přiřazena (O/N) - (např.: materiály znečištěné po havárii).

4. Odpady musí být ukládány pouze na vyhrazená místa do označených odpadních nádob nebo kontejnerů. Kontejnery a nádoby, určené pro skladování nebezpečných odpadů, musí být označeny kódem odpadu a názvem dle katalogu odpadů, jménem a příjmením odpovědné osoby a identifikačním listem nebezpečných odpadů (dále jen „ILNO“). Za označení nádob je odpovědné TPO.
5. Jakákoliv manipulace při nakládání s odpady musí být prováděna v souladu s hygienickými, vodohospodářskými a bezpečnostními předpisy a v souladu s pokyny uvedenými na ILNO.
6. Za nakládání (manipulace a skladování) s odpady na jednotlivých pracovištích a u dalších původců odpadů odpovídají vedoucí zaměstnanci těchto pracovišť, jež jsou povinni seznámit podřízené a studující s tímto pokynem, zajistit jeho plnění a podmínky pro nakládání s odpady.
7. Povinností vedoucích zaměstnanců/zaměstnankyň je zejména:
 - a. určit zaměstnance/zaměstnankyni, odpovědné za shromažďování a nakládání s odpadními chemikáliemi včetně odpadních rozpouštědel, jejich uložení na fakultním pracovišti a předání odběrateli NO (dále jen „odpovědný zaměstnanec/zaměstnankyně“),
 - b. zajistit ukládání odpadů pouze do určených nádob a na vyhrazená místa, jež jsou označeny (název druhu odpadu, kód odpadu, pro NO odpady ILNO a jméno odpovědného zaměstnance/zaměstnankyně) podle ZoO,
 - c. nepřipustit skladování a ukládání jakýchkoliv chemikálií mimo prostory vyhrazených míst k tomuto určených,
 - d. nepřipustit vzájemné mísení různých druhů chemických odpadů, zamezit vmísení příměsí jakéhokoli druhu a zamezit jejich dodatečnému znečištění pro zajištění možnosti odstranění recyklací nebo využitím,
 - e. nepravdělně nebo jednorázově vznikající odpady hlásit předem na TPO k projednání způsobu jejich odstranění, informovat TPO o druhu, množství a místu vzniku odpadu,
8. Vedení průběžné evidence veškerých odpadů, ohlašování odpadů a plnění dalších povinností původce odpadů, vyplývající ze ZoO, zajišťuje za univerzitu pověřená osoba Správy budov rektorátu MU.
9. Předcházení vzniku odpadů
 - a. Snižování spotřeby materiálů: PdF MU podporuje používání materiálů šetrných k životnímu prostředí, opakovaně použitelných výrobků a digitalizaci dokumentů s cílem snížit množství papírového odpadu.
 - b. Opětovné použití: materiály a zařízení, které jsou stále funkční a nepotřebné, budou nabídnuty k opětovnému použití v rámci univerzity nebo jiným subjektům.

Článek 3

Nakládání a manipulace s odpadními a přebytečnými chemikáliemi a odpadem s obsahem chemikálií

1. Původci odpadů, jejichž činností vznikají odpady s obsahem chemikálií (dále jen „odpadní chemikálie“) jsou pracoviště PdF MU. Odpadní chemikálie jsou soustřeďovány na místech shromažďování na jednotlivých fakultních pracovištích, v místech k tomu určených, až do doby předání osobě s platným oprávněním pro přepravu a likvidaci NO (dále jen „odběratel NO“). Odpadní chemikálie musí být uloženy do řádně označených obalů schopných bezpečného převozu.
2. Jednotlivá fakultní pracoviště ve spolupráci s TPO zpracují ILNO odpadních chemikálií a vybaví jimi místa jejich shromažďování.
3. Odpovědný zaměstnanec/ zaměstnankyně původce odpadu, zpracuje a vyplní formulář „Přehled odpadních chemikálií k likvidaci“, uvedený v příloze č. 1. V něm uvede druh a množství odpadní chemikálie, obal, jméno a telefonní číslo odpovědného zaměstnance, který bude odpadní chemikálie předávat. Jedno vyhotovení přehledu odpadních chemikálií předá na TPO,

nejpozději dva pracovní dny před termínem předání odpadu odběrateli NO, druhé vyhotovení si ponechá pro kontrolu při předání odpadních chemikálií odběrateli NO.

4. Předání přebytečných a odpadních chemikálií odběrateli NO na fakultě organizuje a zajišťuje pracovník/pracovnice TPO. Sběr a následné předání odpadních chemikálií je prováděno podle potřeby.
5. TPO informuje o termínu sběru a předání tohoto odpadu k likvidaci odběrateli NO vedoucího/vedoucí pracovišť kateder, kteří informují odpovědné zaměstnance jednotlivých pracovišť.
6. Předávání odpadních chemikálií odběrateli NO provádějí odpovědní zaměstnanci/zaměstnankyně za přítomnosti TPO.

Článek 4

Nakládání a manipulace s odpadními rozpouštědly

1. Sběr, manipulaci a shromažďování odpadních rozpouštědel na univerzitě organizují a zajišťují vedoucí zaměstnanci fakultních pracovišť prostřednictvím pověřeného zaměstnance/zaměstnankyni.
2. Pokud některá jednotlivá fakultní pracoviště produkují malá množství těchto látek, mohou si dohodnout jejich společný sběr a shromáždění rozpouštědel s dalšími fakultními pracovišti na jejich shromážděti.
3. Pro shromažďování odpadních rozpouštědel lze použít pouze skleněné obaly, kanistry, určené k ukládání hořlavých kapalin nebo padesátilitrové skleněné demižony v ochranném koši. Organická (halogenovaná) a jiná organická (nehalogenovaná) rozpouštědla musí být shromažďována (slévána) odděleně. Na jednotlivých fakultních pracovištích mohou být současně nádoby s maximálně 30 l nebo jeden demižon s nehalogenovanými rozpouštědly a nádoby s 30 l nebo jeden demižon s halogenovanými odpadními rozpouštědly. Shromažďovaná odpadní rozpouštědla nesmí obsahovat mechanické nečistoty.
4. Jednotlivé nádoby musí být označeny názvem fakultního pracoviště, nápisem "HALOGENOVANÉ" nebo "NEHALOGENOVANÉ" a grafickými symboly nebezpečnosti podle jejich obsahu (např. toxický, vysoce hořlavý, dráždivý apod.), ve smyslu ustanovení zákona o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoChLS“). Od 1.6.2015 musí být všechny chemikálie a směsi (včetně odpadních), značeny podle CLP – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí.
5. Shromážděti odpadních rozpouštědel musí být vybavena formulářem ILNO pro organická halogenovaná rozpouštědla, promývací kapaliny a mateční louhy, uvedeným v příloze č. 3 a formulářem ILNO pro jiná organická rozpouštědla, promývací kapaliny a mateční louhy, uvedeným v příloze č. 4, s uvedením jména a podpisem odpovědného zaměstnance/zaměstnankyni.
6. Po naplnění obalů a nádob odpadními rozpouštědly jsou přepraveny do skladu odpadních rozpouštědel. Nádoby s rozpouštědly jsou ve skladu uskladněny až do doby předání odpadu odběrateli NO.
7. Vyplněný formulář „Likvidace odpadních rozpouštědel“, uvedený v příloze č. 2, je předán osobě odpovědné za provoz příslušného skladu odpadních rozpouštědel.
8. Odpadní rozpouštědla budou předána na TPO PdF MU

Článek 5

Nakládání a manipulace s použitými výrobky

1. Při nákupu nových pneumatik, elektrických spotřebičů, akumulátorů, baterií a el. článků, zářivek a výbojek zajistit nákup od dodavatelů, kteří jsou schopni splnění povinnosti, plynoucí z právních předpisů, na povinný bezúplatný zpětný odběr těchto použitých výrobků.
2. Na vrácení použitých výrobků se nevztahují povinnosti, týkající se nakládání s odpady. Nejedná se o odpad, ale o použitý výrobek, u kterého je nutné pouze evidovat množství těchto použitých výrobků, o kterém dodavatel vystaví a předá původci potvrzení o jeho převzetí. Pokud tento postup není dodržen, stávají se tyto použité výrobky odpadem se všemi povinnostmi z nakládání s odpady, vyplývajícími ze ZoO.
3. S použitými výrobky musí být nakládáno s ohledem na předcházení jejich možného znehodnocení, jež by limitovalo možnost nakládání v režimu použitých výrobků (např. rozbité zářivky). Místa shromažďování těchto použitých výrobků musí být řádně označena.
4. Potvrzení o převzetí použitých výrobků archivuje TPO PdF MU po dobu pěti let.

Článek 6

Závěrečná ustanovení

1. Tento pokyn je součástí Provozního řádu č. 1/2025.
2. Výkladem jednotlivých ustanovení tohoto pokynu pověřuji vedoucího TPO.
3. Průběžnou aktualizací zajišťuje tajemník/tajemnice PdF MU.
4. Kontrolu dodržování tohoto pokynu vykonávají tajemník/tajemnice PdF MU a vedoucí TPO.
5. Tento pokyn nabývá platnosti dnem podpisu tohoto pokynu.
6. Tento pokyn nabývá účinnosti 1. 1. 2025.

V Brně dne 20. 12. 2024.

(podepsáno elektronicky)

Ing. Šárka Kvizdová

tajemnice Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

Příloha 1. Přehled odpadních chemikálií

Příloha 2. Likvidace rozpouštědel

Příloha 3. Identifikační list 1

Příloha 4. Identifikační list 2